

Wer eß am jävve?

Wänn an ene Sonndaach, jrau on drööf,
em Fernsehe nüüß Passends lööf,
deet me, statt ene Sender wähle,
janz jäç ens werrem Kaate spelle.
Et Qvends nõh de Taaresschau
Spelt de Famelije Mau-Mau,
Canasta ode Schwazze Pette.
Die Kaatespelle kânt jø jede.

Dauch leevere wie Doppelkopp
wid jäç bej os ene Skat *jeklõpp*.
Dat eß ene nätte Zikvertrieb ;-)
on en os Jäjend äresch belieb.

Me söök ze zweit ene drejde Mann
- wõbej dat och en Frau sen kann - ;
dänn wie dat Reejelwerk besäät,
spelt Skat me emme mä ze drett.

De Skatbrüç ¹ hant nõ alde Brooch
bejm Kaate och en eeje Sprõoch.
He send, fü se hervürzehävve,
die Fachbejreff *kursiv* jeschrevve,
Su kann bejm Läçse jedereene
se jau op eene Bleck erkänne.

E Spel fenk aan mem üblische,
on net ze lange Kaatemische.
On wer dõbej net vüraan maat,
dä krit bejm *Mängel* ² jesaat,
en de Verjangeheet hött sisch
och at ens eene duut jemisch!

¹ Skatbrüder ² (Karten) mischen

Die Rischtung, wie me Kaate deelt,
on spöðdere och, wie me spelt,
eß ræ̀tserömm bej su e Spel,
jenau wie bej de Kaffeemöll.

E Kaatespell besteet bejm Skat
jenau us zweiondressisch Blatt.
Die werde jetz esu verdeelt,
dat jede zehn dōvan erhelt;
Die zwei, die övverisch send am Äng,
dat eß fü spöðdere dr *Bleng*¹.

Me övveschleet em Kopp dann schnäll,
wie huuch me dōmet beene² well,
of *Äcke-Solo* ode *Häzze*,
of mih op *Nulloveer*³ ze sätze.
Ene Skatfrönk wönsch sisch wahl em Stelle
joo Kaate on och Jlöck bejm Spelle.
Hä sollt jedauch ene *Jrang met Viere*
janz ohne *Ööste* net räskiere.

Jetz fenk dä räete Nävvemann,
dä *achzehn* säät, met *Beene*² aan,
Die Aazahl *Buure* die läät faß,
bes wō du hüükstens *beene* kaß.
Bej *Krüzze eefach* kann mä eene
net mih wie *vieronzwanzisch* beene.
Bej *eefach Hank* jedauch, dat weeß isch,
dō jeet et nauch bes *sexondressisch*.

Jeboene wid jetz sulang, bes
nauch eene övverisch blevve eß,
weil dauch beim Beene ongedässe
die angere *Zwei* hant *passé* mösse.
Dä Drejde nemmp sisch dann dr *Bleng*,
helt jetz 12 Kaate en de Häng.

¹ die zwei verdeckten Karten, der Skat, der »Blinde« ² bieten, reizen

³ Nullouvert, Null-Spiel

Die sollt, fü sisch ze orjentierte,
me en de Hank ı̇sch ens sortierte,
kick sisch seng Kaate kritisch an,
wat me wahl ḋmet spelle kann,
on moß an Ställ van die zwei nöjje
zwei ange Kaate werrem döjje ¹.

Wat für-e Spel me maat, dat henk
och ḋvan af, wat me su fenk.
Lijje em *Bleng* die falsche *Jonge* ²,
dann hät me sisch *kapott jefonge*.
Jelenk et jetz, ze reajiere
on flöck nauch ömzedisponiere?
Of soll va Aafang aan me leeve
dat janze Spel verloere jävve?

Kann sen, dat eene *Kontra* säät,
weil-e de Kaate ḋfür hät.
On met dat *Kontra-saare* maat-e
e beßje spannender et Kaate.

Als strikte Reejel eß ze nänne:
me moß bejm Kaate stets *bekänne*.
Wänn dat net jeet ze praktiziere,
dann darf me *truvve* ode *schmiere*.
On *Futele* ³ eß övvehaup
bejm Kaatespelle net erlaub.

Bejm Skat eß ene jode Tipp
fü Opzekaate janz belieb:
Bejm *lange Wäsch* eß ze ämfäçle,
de *kotte Färf* dann opzespelle.
Em angere Fall jedauch verfiehrt
ṅ Mööschlichkeet me ömjekiehrt.

¹ zwei Karten verdeckt ablegen, »drücken« ² Bauern
³ falsch spielen

De leiβte Kaat eβ usjekaat,
dr leiβte Stejsch *nøheem jebraat*.
Wer hät jewonne, wer verloere?
Dann zälle me jetz ens de *Oore!*
Et *Qoβ* zällt 11, de Zehn zällt 10,
(ejal wat et fü-n Färve sen),
dr *Könneq* 4, de *Dam* zällt 3,
dr *Buur* – och *Krüzze Buur* – mä 2.
Wat sonβ me nauch für Kaate hät,
send *Läue*¹, dauch die zälle net.

Nøm Spel sudann räaschnet am Schluss
me de jenaue Punkzahl us,
die mathematisch sisich erjit
on nøher opjeschrevve wid:

»*Met 2 Spel 3*«, su räaschene miq,
»plus *us de Hank jespelt* jit 4,
multipliziert met 11 für *Pik*² « -
dat eβ at hüüdere Mathematik.

Och eβ et ene Ongescheed,
oꝝ me dat Spel verloere hät,
weil die verloere jange Spelle
verluβpunkmääßisch dubbel zälle.

Em Alljemeene wid bejm Skat
et leiβte Spel jäe nõqjekaat.
Met »Wörβte net ...!« on » Höttste statt ...!«
wid dann met Vürwürp net jespart.
Dø kann ene Endruck me jewenne,
wie Skatbrüe sisich er-iefere könne.

¹ Karten ohne Zählwert, Luschen ² Schöppe

»Jo, höttste, wie et sisich jehüet,
at fröhsch deng nackse Zehn jeschmiert!
Et hött velisch sujaa jeklapp,
dat mië jewenne, - wänn och knapp!«
»Wörßte am Aafang jrad, du Döppe,
met Häzze komme, statt met Schöppe,
mië hödde-r-em met su en Kaat
janz schön en de Bredulje ¹ braat!
Dä hött äntweder truvve mösse,
of Krüzze Sebbe fottjeschmesse!«

Wer dat he alles ließ on hüet,
könnt meene, Skat wör kompliziert.
Me möt dat vürher lang träniere,
fü all die Reejele ze lihre.
Dauch eejentlich eß Skat keen Konß ².
Et lihrt sisich zämëlisch flöck a Donns ³.
De Hauksaach eß, me eß bejierisch,
dann eß dat Kaate-Spel net schwierisch.

Ih dat a dese Qvend dann
et nääkste Spel bejenne kann,
ställt eene en de Skat-Rong ävve
bestemmp die Fröçch: »Wer eß am jävve?«

¹ Bredouille ² Kunst ³ praxisnahes Tun erleichtert das Lernen